

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Машинобудування та технічний сервіс машин

(назва кафедри)

ПОГОДЖЕНО:

Завідувач кафедри МТСМ

 Сергій ВОРОНІН

« ____ » _____ 2025 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Декан Будівельного факультету

 Олексій ДУДІН

« ____ » _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

денної та заочної форми навчання

зі спеціальності

131 – Прикладна механіка

Освітня програма:

Організація паливно-мастильного господарства підприємств

ХАРКІВ 2025

Робоча програма практики ухвалена на засіданні кафедри «МТСМ», протокол №6 від 31.01.2025р., узгоджена з методичною радою Будівельного факультету та затверджена деканом Будівельного факультету УкрДУЗТ.

Робоча програма практики зі спеціальності 131 «Прикладна механіка» розроблена відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого Міністерством освіти і науки України 8 квітня 1993 року.

Укладачі:	доцент	Євтушенко А.В.
	ст. викладач	Суранов О.О.
	зав. навч. лаб.	Кебко О.В.

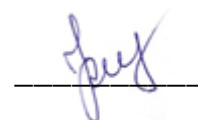

Завідувач кафедрою «МТСМ»	Воронін С.В.
---------------------------	--------------

Голова методичної комісії Будівельного факультету
--

Кравців Л.Б.

ЗМІСТ

1	Загальні положення	4
2	Мета і завдання практики	4
3	Компетентності і результати навчання	5
4	Передумови (пререквізити)	6
5	Післяумови (постреквізити)	6
6	Відповідність освітньої компоненти глобальним цілям сталого розвитку до 2030 року	6
7	Організація і керівництво практикою	7
8	Права і обов'язки здобувачів вищої освіти у період навчальної практики	9
9	Зміст переддипломної практики	10
10	Документація про проходження виробничої практики	10
11	Захист і оцінювання результатів практики	11
12	Матеріально-технічне забезпечення практики	12
13	Список використаних джерел	13
	Додатки	14

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Робоча програма практики охоплює увесь період навчання здобувачів вищих навчальних закладів спеціальності 131 – Прикладна механіка згідно до навчальних планів відповідної спеціальності УкрДУЗТ.

Робоча програма практики містить перелік, термін проходження та основні положення про кожен вид практики та рекомендації щодо видів, форм, тестів перевірки рівня знань, умінь, навичок, яких здобувачі мають досягти в залежності від форми навчання, для кожного кваліфікаційного рівня, починаючи з молодшого спеціаліста і закінчуючи магістром.

Практика здобувачів вищої освіти є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців у вищих навчальних закладах залізничного транспорту і проводиться з врахуванням вимог «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» відповідно до виду практики у навчальному закладі або на виробничих базах практики.

Практика здобувачів вищої освіти передбачає одержання необхідного обсягу практичних знань, умінь та навичок відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр.

Залежно від конкретної спеціальності, спеціалізації та курсу навчання практика може бути навчальною, виробничо-технологічною, переддипломною.

2 МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Основним завданням переддипломної практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань з усіх дисциплін навчального плану, збір, вивчення та опрацювання фактичного матеріалу з діяльності підприємства за напрямком дипломної роботи. Переддипломна практика є узагальненням та вдосконаленням набутих знань, практичних умінь і навичок, володіння професійним досвідом та формування готовності випускників до самостійної трудової діяльності, збір та опрацювання матеріалів для завершення дипломної роботи.

Основною метою практики є ознайомлення з роботою машин, закріплення та поглиблення теоретичних знань, які одержані в процесі навчання, детальніше вивчення конструкцій машин, організації та технології колійних, будівельних і вантажно-розвантажувальних машин, оволодіння студентами сучасними методами, формами та знаряддями організації праці на залізничному транспорті, формування в них на базі одержаних у вищих навчальних закладах знань, компетентностей, професійних умінь і навичок для самостійної роботи у виробничих умовах за основними напрямками роботи, творчо застосовувати свої знання в практичній діяльності.

В цілому задача практики, крім чисто професійної підготовки, складається в придбанні досвіду організаторської і виховної роботи в трудовому колективі.

3 КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в прикладній механіці зокрема у сфері триботехніки та надійності машин, у процесі подальшого здобуття освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів механічної інженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05 Здатність працювати в команді.

ЗК06 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК08 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК09 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК10 Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК11 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК12 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК14 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК16 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Програмні результати навчання (ПРН)

РН09 Знати та розуміти суміжні галузі (механіку рідин і газів, теплотехніку, електротехніку, електроніку) і вміти виявляти міждисциплінарні зв'язки прикладної механіки на рівні, необхідному для виконання інших вимог

освітньої програми у сфері виробництва та експлуатації технологічних машин.

PH10 Знати конструкції, методики вибору і розрахунку, основи обслуговування і експлуатації приводів машин і механізмів в умовах їх взаємодії з паливо-мастильними матеріалами.

PH11 Розуміти принципи роботи систем автоматизованого керування технологічним обладнанням, зокрема мікропроцесорних, вибирати та використовувати оптимальні засоби автоматизації.

PH12 Навички практичного використання комп'ютеризованих систем проектування (CAD), підготовки виробництва (CAM) та інженерних досліджень (CAE)

PH14 Здійснювати оптимальний вибір обладнання та комплектацію технічних комплексів для паливо-мастильного господарства підприємств.

PH15 Враховувати при прийнятті рішень основні фактори техногенного впливу на навколишнє середовище і основні методи захисту довкілля, охорони праці та безпеки життєдіяльності.

PH16 Вільно спілкуватися з професійних питань усно і письмово державною та іноземною мовою, включаючи знання спеціальної термінології та навички міжособистісного спілкування.

4 ПЕРЕДУМОВИ (ПРЕРЕКВІЗИТИ)

Для успішного проходження переддипломної практики необхідними є знання, які були отримані під час вивчення всіх освітніх компонент.

5 ПІСЛЯУМОВИ (ПОСТРЕКВІЗИТИ)

Отримані при засвоєнні даної освітньої компоненти знання та практичні уміння є необхідними для виконання випускної кваліфікаційної роботи.

6 ВІДПОВІДНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ

Відповідно до резолюції ООН №70/1 та Указу Президента України №722/2019, освітня компонента сприяє досягненню таких Цілей сталого розвитку:

SDG 4: [забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх]

SDG 8: [сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх]

SDG 9: [створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям]

SDG 12: [забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва]

Опис реалізації:

- за розвиток просторового та інженерного мислення, забезпечення сучасних та практикоорієнтованих освітніх підходів, технічну грамотність та просторове мислення відповідають цілі SDG 4;
- за підготовку висококваліфікованих інженерних кадрів, формування професійних навиків, необхідних ринку праці, креативність та інженерну культуру відповідають цілі SDG 8;
- за формування основ технічного проектування та інновацій, вміння працювати з сучасними цифровими інструментами відповідають цілі SDG 9;
- за оптимізацію виробництва та економію ресурсів, а також спроможність проектувати точні, надійні та раціональні конструкції відповідають цілі SDG 12;

7 ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Переддипломна практика здобувачів спеціальності 131 – Прикладна механіка є завершальним етапом навчання і проводиться на випускному курсі у терміни, передбачені навчальними планами та графіком навчального процесу УкрДУЗТ: на 3-му скороченому та 4-му курсі денної форми навчання.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики та забезпечення безпечних умов праці здобувачів-практикантів на базових підприємствах покладається на керівника підприємства, структурного підрозділу. Безпосередній керівник групи здобувачів-практикантів від підприємства призначається наказом керівника підприємства.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми переддипломної практики забезпечують керівник дипломного проектування від університету з числа досвідчених викладачів кафедри МТСМ, які брали безпосередню участь у навчальному процесі з навчання спеціальності, за якою проводиться практика, та керівник практики від виробництва з числа найбільш досвідчених спеціалістів підприємства.

Тривалість робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України і складає:

- для осіб віком від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 КЗпП України);

- для осіб віком від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 КЗпП України).

Переддипломна практика здобувачів вищої освіти спеціальності 131-Прикладна механіка проводиться на базі залізниць, підприємств залізничного транспорту, їх структурних підрозділів, хімотологічних лабораторіях підприємств, науково-дослідних лабораторіях інститутів міста та інші установи, де є лабораторії з хімії нафтопродуктів перед виконанням дипломного проекту (роботи) на підставі відповідної угоди між вищим навчальним закладом та підприємством. Зарахування на робоче місце при проходженні переддипломної практики, як правило, не проводиться. Здобувачі вищої освіти, які навчаються у вищих навчальних закладах без відриву від виробництва і працюють за профілем спеціальності, якій вони навчаються, проходять переддипломну практику на підприємстві за основним місцем роботи.

Керівник практики від навчального закладу:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом здобувачів на практику: інструктаж з техніки безпеки та охорони праці, про порядок проходження практики та питань охорони праці, видачу здобувачам необхідних документів (направлення, індивідуального завдання з темою бакалаврської або магістерської роботи)

- повідомляє здобувачам про систему звітності з практики, прийняту на профільюючій кафедрі, а саме: подання письмового звіту, оформлення виконаного індивідуального завдання тощо;

- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;

- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту здобувачів та проходження ними обов'язкових інструктажів з питань охорони праці;

- контролює виконання здобувачами-практикантами програми практики;

- входить до складу комісії із захисту звітів про практику;

- подає завідувачу кафедри, заступнику директора з навчально-виробничої роботи письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення проведення практики.

Керівник практики від бази практики:

- створює необхідні умови для виконання здобувачами програми практики; збору інформації для виконання індивідуального завдання; забезпечує здобувачам умови безпечної роботи на кожному робочому місці; організує проведення обов'язкових інструктажів з питань охорони праці, передбачених Типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці НПАОП 0.00-4.12-05, затвердженим Наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 р. за № 231/10511;

- у тісному контакті з керівником практики від навчального закладу

здійснює постійний контроль за роботою здобувачів, контролює правильність виконання всіх завдань на робочому місці;

- організує облік робочого часу;
- контролює виконання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку;
- після закінчення практики готує письмову характеристику на кожного здобувача вищої освіти, у якій відображає рівень його професійної підготовки, здатність працювати в трудовому колективі, якість підготовленого ним звіту тощо.

8 ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПЕРІОД ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Перед початком практики здобувачі повинні ознайомитись із заходами та правилами з охорони праці та технікою безпеки на об'єкті, а також з правилами внутрішнього розпорядку.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватись внутрішнього розпорядку, який встановлено для співробітників організації, де проводиться навчальна, виробнича технологічна та переддипломна практика.

Здобувачі вищих навчальних закладів залізничного транспорту при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики навчального закладу консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- пройти інструктаж з техніки безпеки;
- вивчити роботу інструменту та устаткування, яке застосовується на підприємстві, а також технологічну і нормативну документацію;
- ознайомитися з конструкцією машин, які експлуатуються на даному підприємстві, у тому числі, з конструкцією та роботою двигунів, механізмів машин, з технікою комплектування вузлів, процесами роботи машин.
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, і вказівки керівників практики;
- при роботі на штатному робочому місці виконувати денні завдання якісно і своєчасно, суворо дотримуватись вимог охорони праці, трудової дисципліни;
- своєчасно інформувати деканат факультету або керівника практики від ВНЗ про причину відсутності на практиці у разі хвороби чи інших поважних причин (з обов'язковим наданням підтверджуючих причину відсутності документів);
- своєчасно підготувати звіт та скласти залік з практики.

Тривалість робочого часу здобувачів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України і складає від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами, внесеними Законами № 871-12 від 20.03.91, № 3610-12 від 17.11.93, № 263/95 ВР від 05.07.95), від 18 років і

старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

У період проходження практики здобувач має право:

- бути забезпеченим робочим місцем на період практики;
- користуватися наявною на підприємстві нормативною документацією, консультуватися з керівником з питань організації виробничого процесу;
- підбирати матеріали для звіту з практики та дипломної роботи.

9 ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст переддипломної практики - оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами, формами та знаряддями організації праці на залізничному транспорті, формування в них на базі одержаних у вищих навчальних закладах знань, професійних умінь і навичок для самостійної роботи у виробничих умовах за основними напрямками роботи, творчо застосовувати свої знання в практичній діяльності.

Практика здобувачів вищої освіти передбачає одержання необхідного обсягу практичних знань, умінь, навичок та компетенцій відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра.

10 ДОКУМЕНТАЦІЯ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

По закінченні переддипломної практики здобувачам, що працювали на робочих місцях, видається довідка-характеристика з відділу кадрів підприємства із зазначенням періоду роботи на практиці, яка є підтвердженням проходження практики.

Після закінчення переддипломної практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Загальна форма звітності про практику - це подання керівнику практики від навчального закладу письмового звіту.

Письмовий звіт разом з іншими документами (довідкою - характеристикою з відділу кадрів підприємства, де була проведена практика), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу.

Звіт про переддипломну практику захищається здобувачем у керівника практики від навчального закладу.

Керівник від навчального закладу приймає залік у здобувачів до початку наступного семестру, який починається після практики. Залік за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку.

Вимоги до змісту і оформлення звіту з практики

Після закінчення переддипломної практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуального завдання (див. додаток 1)

Загальна форма звітності про практику – це подання керівнику практики від навчального закладу письмового звіту.(додаток 2).

Звіт з переддипломної практики складається у вигляді набору матеріалів з додаванням наукових досліджень (якщо вони передбачені дипломною роботою), розрахунків, ескізів, таблиць, графіків, креслень, перелік технічної літератури, необхідний для виконання дипломної роботи, і повинен включати у себе пункти, відповідні розділам майбутньої бакалаврської або магістерської дипломної роботи.

Відгук бази практики

Відгук керівника від бази практики надається у вигляді характеристики здобувача вищої освіти на фірмовому бланку підприємства (оформляється згідно документообігу підприємства).

11 ЗАХИСТ І ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Загальна форма звітності здобувача про практику - це подання керівнику практики від навчального закладу письмового звіту. Письмовий звіт разом з іншими документами (довідкою - характеристикою з відділу кадрів підприємства, де була проведена практика), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу. Звіт про переддипломну практику захищається здобувачем вищої освіти у керівника практики від навчального закладу. Керівник від навчального закладу приймає залік у здобувача до початку наступного семестру, який починається після практики. Залік за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку. Залік за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатами наступного семестрового контролю. Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надане право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених навчальним закладом та погоджених з базовим підприємством. Здобувач, який повторно не виконав програму практики або отримав незадовільну оцінку за практику, відраховується з вищого навчального закладу.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедри МТСМ, а загальні підсумки практики підводяться на засіданнях Вченої ради університету, або на раді Будівельного факультету не менше одного разу протягом навчального року. За підсумками виробничої (технологічної) практики в УкрДУЗТ проводиться студентська конференція з обміну досвідом за участю керівництва навчального закладу та представників виробництва.

12 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ

Фінансування проведення переддипломної практики здобувачів вищої освіти, які навчаються за кошти Державного бюджету України, здійснюється за рахунок та в межах затверджених лімітів на утримання навчального закладу. Переддипломна практика здобувачів вищої освіти, які навчаються за кошти фізичних або юридичних осіб, фінансується за рахунок коштів, сплачених за навчання фізичною або юридичною особою. Переддипломна практика здобувачів, які навчаються за рахунок коштів Державного бюджету України на замовлення Укрзалізниці та коштів підприємств залізничного транспорту, проводиться на підприємствах залізничного транспорту, для чого здобувачі зараховуються на оплачувані робочі місця. Додаткові робочі місця та фонд оплати праці для здобувачів-практикантів вищих навчальних закладів створюються на підприємствах за відповідним розпорядженням Укрзалізниці, на промислових та транспортних підприємствах, з якими були укладені індивідуальні договори, на кафедрі МТСМ (у навчальних аудиторіях та обладнаннях галузевих лабораторій кафедри МТСМ). Проїзд до баз практики і назад міським і приміським транспортом сплачується здобувачами за свій рахунок. Витрати за проживання у гуртожитках баз практики або в орендованих для цього житлових приміщеннях, які навчаються за рахунок коштів Державного бюджету України на замовлення Укрзалізниці та кошти підприємств прямого підпорядкування Укрзалізниці, за час проходження переддипломної практики відшкодовують підприємства - бази практики, що затверджені наказом Укрзалізниці. Оплата праці за керівництво практикою здобувачів вищих навчальних закладів та відряджень керівникам практики від навчального закладу за проведення практики здійснюється згідно з чинним законодавством. Терміни і витрати часу на керівництво практикою, кількість здобувачів вищої освіти у групах і підгрупах, а також інші організаційні питання практики, не обумовлені в даному документі, вирішуються навчальними закладами відповідно до наскрізної програми практики та фінансування.

Фінансування проведення практики здобувачів вищої освіти у вищих навчальних закладах здійснюється відповідно до вимог, визначених у Положенні про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів України, затвердженому наказом Міністерства освіти України від 08.04.93 N 93 та зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 30.04.93 за N 35.

13 СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Наказ Міністерства освіти України від 08.04.93р. №93 «Про затвердження положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України»
2. «Положення про проведення практики студентів Українського державного університету залізничного транспорту (денної та заочної форми навчання) і слухачів Навчально-наукового інституту перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів» Схвалено рішенням вченої ради Укр ДУЗТ протоколом №5 від 30 червня 2015 року.
3. «Положення про навчально-виробничий загін студентів УкрДУЗТ» від 30.05.2017р. №4
4. «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів залізничного транспорту I - IV рівнів акредитації» затвердженого наказом №94-Ц від 28.02.2008р.
5. «Положення про організацію та проведення практики студентів вищих навчальних закладів на підприємствах залізничного транспорту» затвердженого наказом Генерального директора Укрзалізниці №015-Ц/09 від 05.02.2013р.

ЗАВДАННЯ

на проходження переддипломної практики здобувача вищої освіти
денної (заочної) форми навчання _____
спеціальності 131- Прикладна механіка.

Здобувач _____ група _____

Тема бакалаврської роботи _____

Під час проходження практики необхідно:

1. Вивчити питання, які стосуються:

Дата видачі завдання _____

Керівник бакалаврської роботи _____

Зразок титульного листа звіту з практики

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра «Машинобудування та технічний сервіс машин»

ЗВІТ З _____ ПРАКТИКИ

Розробив здобувач вищої освіти

групи _____

П.І.Б. _____

Керівник: посада, звання

П.І.Б. _____

Національна шкала:

Кількість балів: _____ Оцінка

ECTS _____

Члени комісії:

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)